

“СУМСКОЙ ГОЛОСЬ” (1905): ДО ІСТОРІЇ ПРЕСИ СУМЩИНИ

Челядіна А., студ. гр. ЖТ-62

Сприятливі умови для розвитку журналістики, яка мала можливість інформувати народ про головні події в державі та віддзеркалювати настрої суспільства, склалися саме на початку ХХ ст., коли відбувалася протидія між урядом і учасниками революції 1905 року.

Найпопулярнішою партією в період першої російської революції була партія кадетів, яка перемогла на виборах у Державну думу. Кадетів підтримувала майже уся легальна преса.

У Сумах таким органом радикально налаштованої інтелігенції стала газета “Сумской голось”. “Принимаясь за разрешение трудной и ответственной задачи – издание провинциального органа, – йшлося у передовій статті № 1, – редакция считает своей обязанностью занять вполне определенную позицию в освободительной борьбе. Умирающий строй... мы объявляем врагом народа и нашим врагом”.

Час, коли почав виходити “Сумской голось”, був названий сучасниками “медовим місяцем свободи преси” (від часу прийняття маніфесту 17 жовтня 1905 р., який проголошував демократичні свободи, у тому числі свободу слова й дозволяв організацію легальних партій, до 24 листопада 1905 р., коли з’явилися “Временные правила о печати”).

Ми ознайомилися з 8-ма номерами газети (№ 1–6, 11–12), які зберігаються у бібліотеці Державного архіву Сумської області.

Перший номер “Сумского голосу” вийшов у четвер, 24 листопада 1905 р. Газета випускалася на 4 сторінках, форматом А3, на білому папері, 3-4 рази на тиждень і розповсюджувалася тільки в роздріб. Ціна окремого номера коштувала 5 коп.

Редакційне бюро складало 9 осіб (С. Д. Величко, А. Х. Єгоров, П. М. Курочкін, О. Ф. Линтварьова, П. М. Линтварьов, М. К. Названов, Ф. П. Соллогуб, М. М. Ткаченко, М. П. Фрей).

Головні рубрики газети: “Объявления”, “Из газет и журналов”, “Новые книги”, “Со всех концов России”, “Из школьного отчета”, “Местная хроника”, “Городские дела”, “Телеграммы” тощо.

Звичайно, головну увагу “Сумской голось” приділяв важливій суспільно-політичній інформації: царським наказам, промовам, інформації про безчинства у військах, висвітлював питання земських зборів, селянського та учительського з’їздів, звітів тощо.

Літературні сторінки в газеті “Сумской голось” представлені художніми та публіцистичними творами анонімних авторів (“Законник”, “Восточное сказание о шахматной игре”), уривками з оповідання Н. М. Осиповича “В летнюю ночь”, статтями М. Горького (“По поводу”), міським матеріалом.

Суттєві відомості про культурне життя Сум давали оголошення. Так, з № 1 можна дізнатися, що книжковий магазин І. Ільченка одержав книги Л. Толстого “Великий грех” та книги видавництва “Колоколь”, “Труд і воля”, “Молот”, а також приймав замовлення на передплату повного зібрання творів М. Чернишевського.

Нашу цікавість викликала стаття у № 4 від Союзу на захист свободи преси, у якій викладено міркування, щодо нових правил від 24 листопада, коли були “существенным образом нарушены коренные начала свободы слова и извращены “незыблемые основы гражданских свобод, провозглашенных в манифесте 17-го октября с.г.”. У зв’язку з цим члени спілки захисників преси вирішили “...по-прежнему фактически осуществляют свободу печати”.

А в замітці під рубрикою “Вести и слухи” (№ 6) сказано, що в деяких газетах (“Начало”, “Новая жизнь”, “Сын Отечества”, “Наша жизнь”, “Русь” “Свободный народ”) було надруковано маніфест ради робочих депутатів, але зранку того ж дня за наказом міністра ці газети було конфісковано.

З 1 січня 1906 року планувалося зробити газету “Сумской голось” щоденною, підписною, причому для земських учителів, фельдшерів, повитух та селян ціна мала бути майже вдвічі нижчою, ніж для інших верств населення. Газета мала б виходити у форматі “больших провинциальных изданий” (оголошення у № 11 від 18 грудня), приділяти більше уваги крайовим та місцевим інтересам.

Але в дійсності газета “Сумской голось” проіснувала близько місяця: за розпорядженням адміністрації у кінці грудня 1905 року її випуск було припинено. Найвірогідніше цьому сприяло рішення Харківської судової Палати стосовно Ф. П. Соллогуба та інших членів редакції, які друкували у газеті статті та телеграми, “возбуждающие к ниспровержению существующего государственного и общественного строя и к вооруженному восстанию”.

Наук.кер. – Ткаченко О.Г., д. філол. н., доцент